

МУЛТИМЕДИЈАЛНИ ДОКУМЕНТ „ПОП ЋИРА И ПОП СПИРА“ УЈЕДИЊЕНО ЗНАЊЕ НА ЗАЈЕДНИЧКОМ СТУДЕНТСКОМ ПРОЈЕКТУ

Дарја Коврлија, stopostodarja@yahoo.com, Универзитет у Београду, Филолошки факултет

Валентина Тасић, tasictina@gmail.com, Универзитет у Београду, Филолошки факултет

Сузана Топаловић, suzana.sue@hotmail.com, Универзитет у Београду, Филолошки факултет

Дигитализовано културно наслеђе је једна од темелних претпоставки развоја информационог друштва и друштва заснованог на знању. Дигитализација културног наслеђа не представља само савремени начин заштите и очувања културне баштине, већ и презентацију наслеђа, чиме је омогућена стална доступност његовог садржаја. Како би се значај културне баштине одржао и промовисао, како би се користио у циљу развијања културног диверзитета и људске креативности, потребно ју је сачувати од канци времена, а у том циљу се користе у све већој мери савремена технолошка достигнућа.

Појам мултимедија (*multimedia*) - до-

лази од латинских речи *multus* (многи) и *medium* (средина, посредник). Мултимедија, као комбинација текста, слике и звука, представља одличан и ефикасан пример за коришћење модерне технологије у циљу очувања тековина једног друштва. Управо због тога што комбинује више различитих медија нашла је широку примену у образовању, пословању али и забави. Она кориснику омогућава лакше сналажење, интерактивност и детаљније упознавање са темом о којој се говори, мотивише корисника и одржава његову пажњу, али помаже и у разјашњавању недоумица. Уз помоћ мултимедије одређену тему можемо представити на један сасвим

нови начин и сагледати је из више углова.

Студенти Катедре за библиотекарство и информатику Филолошког факултета у Београду, као будући чувари знања, па и као карике ка новим сазнањима, на четвртој години студија су, у оквиру предмета Мултимедијални документ, захваљујући знањима стеченим на претходним годинама студија, од јединственог књижевног блага створили сасвим нови облик културног богатства.

Заједничким залагањем, групним радом и сарадњом са бројним културним установама, студенти су приближили новим генерацијама књигу „Поп Ћира и поп Спира“ Стевана Сремца кроз мултимедијално тумачење мање познатих речи и израза, обичаја, одевања, ставова и духа времена представљеног у књизи, као и кроз мултимедијално представљање биографије Стевана Сремца и избора из његове библиографије.

Сремчеве способности посматрања, запажања и проницања у суштину појава и догађаја, које су му и донеле титулу једног од највећих писаца српског реализма, биле су пресудне да се као тема мултимедијалног документа одабере управо његово дело „Поп Ћира и поп Спира“. Заправо, овај роман Стевана Сремца можемо посматрати као богато културно-историјско наслеђе, јер даје верну слику и описе живота, људи, обичаја, језика и културе севера Бачке с краја 19. века, па је и значајан део рада базиран на сусрету различитих култура и прожимања културних утицаја у Војводини.

Да бисмо документ у што већој мери учинили мултимедијалним, не само да смо за сваку главу снимили звучну нарацију, већ су студенти исказали и своје глумачке способности. Трајно је забележен дијалог двеју попадија у извођењу студенткиња наше катедре. Стварајући јединствену комбинацију традиционалног и модерног, штампаног и електронског у циљу промовисања употребе

савремених медија, студенти су, користећи програме *Adobe Photoshop*, *Adobe InDesign* и *Adobe Flash* као резултат добили „књигу савременог доба“ – мултимедијалну верзију романа „Поп Ћира и поп Спира“.

Иницијатор пројекта је проф. др Цветана Крстев, руководилац Катедре за библиотекарство и информатику, координатор је Александра Тртовац, виши библиотекар Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“ и студент докторских студија, док је у изради техничког дела мултимедијалног документа студентима помагао Стефан Тошић, веб-дизајнер. Желели смо да документ урадимо што квалитетније, па је помоћ пријатеља била драгоценост. Студентима је током израде рада помагала и студенткиња мастер студија Биљана Лазић, која је учествовала на прошлогодишњем пројекту и која нас је својим саветима и искуством усмеравала ка испуњењу задатка.

Документом је обухваћена дигитализована књига „Поп Ћира и поп Спира“¹ као и кратка Сремчева биографија, библиографија и кратке анегдоте које су везане за Сремчев живот. Приликом прикупљања материјала за израду документа студенти су успостављали контакте са различитим културно-научним институцијама где су им запослени углавном срдечно излазили у сусрет. Од материјала који су добили одабрани су они делови који су били искључиво везани како за саму књигу тако и за време у коме је књига настала.

Већ је споменуто да су нам на овом пројекту помогле разне културне и научне установе и овим путем истичемо одличну сарадњу са Музејем Народног позоришта који је студентима помогао да сагледају Сремчев живот и тако омогућио пре свега увид у време у коме је живео. На изложби коју је Музеј, случајно, баш у то време организовао, студенти су се

1 suzana.sue@hotmail.com

срели са Сремчевим белешкама, али су виде-ли и неке његове личне ствари као што су: сто на коме је писао, најстарија књига из његове личне библиотеке (Библија), мастионица као и одличја. Одлична сарадња је била и са архивом Народног позоришта који је студентима дао увид у плакате позоришних представа.

Такође истичемо и сарадњу са Народном библиотеком Србије и овим путем желимо да се посебно захвалимо госпођи Љиљани Мацури, библиотекар-информатору, која је студентима помагала око проналажења етимологије непознатих речи и израза, који су саставни део мултимедијалног документа и који је представљен на самом крају књиге у виду речника. У сусрет су нам изашли и Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“ у Београду, као и Стеријино позорје у Новом Саду. Стеријино позорје чак није имало материјала за наш документ, али су нас упутили на Библиотеку Српског народног позоришта у Новом Саду. Ипак, приликом скупљања материјала студенти су имали и доста потешкоћа. Овим путем истичемо да је веома важно указати на проблем са којим се студенти суочавају годинама код појединих установа. Врата су нам била затворена приликом посете јавном сервису где нису схватили да је овај пројекат важан за очување традиције и културне баштине. Због промене власништва над филмским кућама, нисмо успели да дођемо до копије играног филма, али смо на крају искористили секвенце које смо нашли на YouTube-у (у трајању које није у колизији са Законом о ауторском праву).

Нажалост, јавни сервис није био једини и на том путу неразумевања нашле су се и друге културно-научне институције. Ипак, студенти су се сами потрудили, направили видео и одглумили део из књиге и снимили аудио увод у свако поглавље. Сматрамо да је идентитет једног народа и очување традиције заједнич-

ко питање не само за оне који израђују овакве пројекте већ и за све културне институције. Око тог питања треба да се уједине све институције од културног значаја како би овакви проблеми били превладани.

Уз редовне сусрете и континуирани рад студенти су се допуњавали, решавали недоумице и изјашњавали се о материјалу који су сакупљали и одабирали најважније делове. На овај начин студенти су уз упорност, сарадњу са културним установама и заједнички труд успешно реализовали овај пројекат.

Резултат је једна колекција пажљиво одабраног материјала – слика, текстова, рецепата, регистра мање познатих речи и израза, аудио и видео снимака. Осим дигиталног текста самог романа, мултимедијални документ садржи и 150 објашњених термина у регистру, као и 172 фотографије и око 27 минута видео снимака. Поред мултимедијалног документа, студенти су израдили и блог о раду на овом пројекту.² И мултимедијалном документу и блогу о њему циљ је да дочарају дух времена тадашње Војводине, начин живота, одевања, обичаја, па и стереотипно понашање попова и њихових попадија у једној малој вароши.

Мултимедијалну верзију романа „Поп Ђира и поп Спира“ смо представили на Међународној научној конференцији „Културе у дијалогу“ коју је Филолошки факултет Универзитета у Београду организовао септембра 2012. Наишли смо на одобравање и похвале од стране присутних међу којима су били професори и студенти Филолошког факултета, али и запослени на Радио Београду и Радио телевизији Србије. Надамо се да ће то искуство и контакти које смо остварили помоћи студентима наредних генерација да лакше дођу до грађе и успоставе бољу сарадњу са јавним сервисом. Мултимедијални документ

2 Доступан на локацији: <http://2012mmd.blogspot.com/2012/05/blog-post.html>

смо промовисали и у Културном центру „Nea Pangea“ у Београду.

Модерна, мултимедијална верзија овог непревазиђеног романа завређује велику пажњу и лако заинтересује људе за књигу и читање. Путем савремених медија успели смо да стари садржај интерпретирамо на нов начин. Циљ је, свакако, да се новим генерацијама тако повећа интересовање за овај роман. Можда би у наредном периоду било добро промовисати овај мултимедијални документ ученицима седмог разреда основних школа јер је ово дело обавезна лектира за тај узраст.

Нове технологије су ту да би се користиле у најбоље могуће сврхе; неке од њих искористили смо да створимо овај мултимедијални пројекат и на тај начин део наше културне баштине сачувамо и дигитализујемо. Модерна достигнућа попут рачунара, интернета и других ту су да употпуне, улепшају, обогате, сачувају и на другачији начин прикажу традиционално и једни друге не искључују.

Сматрамо и желимо да укажемо на то да књига у свом традиционалном виду никада неће ишчезнути, већ ће само њен садржај прелазити из једног облика у други. Исто тако, садржај увек остаје исти, поп Ћира и поп Спира ће увек остати онакви каквим их је Сремац приказао, само се мења и мењаће се начин на који ћемо тај садржај гледати, слушати, читати.